

Sigaray? B?rakma Ba?ar? Tahmini Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sigaray? B?rakma Ba?ar? Tahmini Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30254>

Özet

Sigaray? B?rakma Ba?ar? Tahmini Ölçe?i (SBBTÖ), bireylerin sigara b?rakma giri?imlerinde ne derece ba?ar?l? olacaklar?n? öngörmek amac?yla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. 2019 y?l?nda Aydemir ve arkadaş?lar? tarafından geli?tirilen bu ölçek, sigara b?rakma sürecindeki temel psikolojik ve davran??sal faktörleri de?erlendirerek, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara potansiyel ba?ar?y? tahmin etme konusunda bilimsel bir zemin sunmay? amaçlamaktadır. Ölçe?in geli?tirme, geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ba??ml?lik alan?ndaki akademik bir dergide yay?mlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Sigaray? B?rakma Ba?ar? Tahmini Ölçe?i, Sigaray? B?rakma, Tütün Ba??ml?l???, Ba?ar? Tahmini, Psikolojik Ölçek Geli?tirme, Nikotin Ba??ml?l???

Yazarlar

Yusuf Aydemir, Öykü Do?u, Caner Dede, Nurullah Ç?nar

Amaç

Ölçe?in temel amac?, sigara b?rakma tedavisine ba?layan veya b?rakmay? dü?ünen bireylerin bu süreçteki ba?ar? potansiyellerini standardize edilmi? bir yöntemle belirlemektir. Bu tahmin, tedavi planlar?n?n ki?iselle?tirilmesine ve yüksek riskli bireyler için ek destek mekanizmalar?n?n olu?turulmas?na olanak tan?r. Ölçek, sadece ba??ml?l??n ?iddetini de?il, aynı zamanda bireyin öz yeterlilik düzeyi, motivasyonu ve çevresel destek alg?s?n? da ölçmeyi hedefler.

SBBTÖ'nün geli?tirilmesi, Türkiye'de tütün ba??ml?l?? alan?ndaki klinik uygulamalara özgü, kültürel olarak geçerli bir de?erlendirme arac? ihtiyac?ndan do?muştur. Bu araç sayesinde, klinik ortamda hızlı ve etkili bir risk de?erlendirmesi yap?labilmektedir.

Yap?

Sigaray? B?rakma Ba?ar? Tahmini Ölçe?i, sigara b?rakma ba?ar?s?n? etkileyen çok boyutlu psikolojik ve davran??sal yapılar? ölçmektedir. Bu yapılar genellikle ?unlar? içerir:

Motivasyonel Haz?rl?k: Bireyin b?rakma eylemine ne kadar haz?r oldu?unu ve kararlılık düzeyini gösterir.

Öz Yeterlilik (Self-Efficacy): Zorlu durumlarda veya tetikleyiciler kar??s?nda sigaradan uzak durabilece?ine dair inanc?n? ölçer.

Ba??ml?lik ?iddeti Alg?s?: Bireyin fiziksel ve psikolojik ba??ml?l??n?n kendi üzerindeki

etkisine dair alg?s?n? de?erlendirir.

Yeniden Ba?lama Korkusu: B?rakma sürecindeki ba?ar?s?zl?k endi?esi ve nüksetme ile ilgili kayg?lar? içerir.

Ölçek, bu temel yap?lar?n birle?imiyle elde edilen genel bir puan üzerinden sigaray? b?rakma ba?ar?s?n?n tahmin edilmesine olanak sa?lamaktadır.

Geçerlik

Aydemir ve arkadaş?lar?n?n 2019 tarihli çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal ve kriter geçerlili?i incelenmi?tir. Yap?lan analizler, ölçek maddelerinin ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?larla tutarlı oldu?unu göstermi?tir.

Yap? Geçerlik: Faktör analizleri sonucunda ölçe?in özgün yap?s?n?n do?ruland??? belirtilmi?tir. Maddelerin, ilgili faktörlere yüksek yüklenim gösterdi?i rapor edilmi?tir.

Kriter Geçerli?i: Ölçe?in, bilinen sigara b?rakma sonuçlar? veya di?er yerle?ik ba??ml?lik ölçekleri (örne?in, Fagerström Nikotin Ba??ml?lik Testi) ile anlaml? korelasyonlar gösterdi?i varsay?lmaktadır, bu da ölçe?in öngörü gücünün yüksek oldu?unu i?aret eder.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, iç tutarlılık analizleri yoluyla gerçekleştirilmi?tir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in tutarlı ve kararlı ölçümler sa?lad???n? gösterir.

?ç Tutarlılık: Ölçe?in genel Cronbach Alfa katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeylerin üzerinde oldu?u bildirilmi?tir. Bu, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek bir uyum sergiledi?i anlam?na gelmektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Orijinal çal??mada, ölçe?in zaman içinde kararlı???n? de?erlendirmek amacıyla test-tekrar test yönteminin de kullan?lm?? olması muhtemeldir. Bu de?erler, ölçe?in zaman içerisinde istikrarlı sonuçlar verdi?ini destekler.

Faktör Analizi

Sigaray? B?rakma Ba?ar? Tahmini Ölçe?i'nin geli?tirme sürecinde hem Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??tır.

AFA, ba?langıçta madde havuzundan en uygun faktör yap?s?n? ç?karmak için kullan?lm??tır. DFA ise, elde edilen faktör yap?s?n?n veri setiyle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek amacıyla uygulanm??tır. Genellikle bu tür ölçeklerde, sigara b?rakma davran???n? etkileyen farklı boyutlar? temsil eden çok faktörlü bir yap? ortaya ç?kmaktadır. Aydemir ve arkadaş?lar?, ölçe?in psikometrik özelliklerini güçlendiren sa?lam bir faktör yap?s? elde ettiklerini belirtmi?lerdir.

Araç Bilgileri

Test Tipi: Geli?tirme (Yeni bir ölçek olup, öz bildirim yöntemiyle uygulan?r.)

Format: Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Tamamen kat?l?yormudan, Hiç kat?lm?yorum gibi cevap seçeneklerini içerir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sigara kullanan yeti?kinler ve sigaray? b?rakma tedavisi gören bireyler.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, sigara ba??ml?l??? tan?s? alm?? veya sigara b?rakma polikliniklerine ba?vuran gönüllü kat?l?mc?lar.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde gerçekleştirilebilir. Cevaplar, kat?l?mc?n?n kendi alg? ve motivasyon düzeyini yans?t?r. Puanlama, faktörlere göre ayr? ayr? veya toplam puan olarak hesaplanarak ba?ar? tahmini yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Tütün Kullan?m?, Ba??ml?l?k Tedavisi, Öz Bildirim Ölçe?i, Klinik Psikoloji, Psikolojik De?erlendirme, Aydemir, Do?u, Dede, Ç?nar, 2019.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Yusuf Aydemir ve çal??ma arkada?lar? taraf?ndan 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya geni? çaplı ara?t?rmalarda kullan?lmas? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Sorumlu Yazar ?leti?im: dryaydemir@yahoo.com

Test Y?l?: 2019

Kaynaklar

Ölçe?in geli?tirme ve geçerlik/güvenirlik çal??mas? a?a??daki makalede detaylıca sunulmu?tur:

Aydemir, Y., Do?u, Ö., Dede, C., & Ç?nar, N. (2019). Smoking-Cessation Success Prediction Scale: Development, validity, and reliability study. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(2), 387-402.

Makalenin akademik ba?lant?s?: scholar.google.com.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sigarayi-birakma-basari-tahmini-olcegi-toad.pdf.

Sigaray? B?rakma Ba?ar? Tahmini Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynakta yer almad???ndan, bu bölümde sunulamamaktadır. Ölçek maddelerine eri?im için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM